

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osastoa soveltamalla annetut säädökset)

NEUVOSTON YHTEINEN TOIMINTA

12 päivältä heinäkuuta 2002

Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakaattavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen ja yhteisen toiminnan 1999/34/YUTP kumoamisesta

(2002/589/YUTP)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

I OSASTO

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 14 artiklan,

Ehkäiseviä toimia ja vastatoimia koskevat periaatteet

sekä katsoo seuraavaa:

2 artikla

- (1) Neuvosto hyväksyi 17 päivänä joulukuuta 1998 yhteisen toiminnan 1999/34/YUTP Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakaattavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen ⁽¹⁾.
- (2) Hallitustenvälisen käsiaseasiantuntijaneelin raportissa (A/52/298) todetaan, että ampumatarvikkeet ovat huolestuttava tekijä konflikteissa, joihin liittyy käsiaseiden ja kevyiden aseiden käyttöä.
- (3) Olisi hyväksyttävä uusi yhteinen toiminta käsiaseiden ja kevyiden aseiden ampumatarvikkeiden sisällyttämiseksi siihen, kun se aiheellista, ja siksi yhteinen toiminta 1999/34/YUTP olisi kumottava,

Unioni edistää pyrkimyksiä saada asianomaisilla alueellisilla ja kansainvälisillä foorumeilla (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö) ja asianomaisten valtioiden kesken aikaan yhteisymmärrys 3 artiklassa sekä 4 ja 5 artiklassa esitetystä periaatteista ja toimenpiteistä, jotka muodostavat perustan alueellisille ja asteittaisille ongelman ratkaisemista koskeville lähestymistavoille ja tarvittaessa käsiaseita koskeville kattaville kansainvälisille oikeudellisille asiakirjoille.

3 artikla

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN YHTEISEN TOIMINNAN:

1 artikla

1. Tämän yhteisen toiminnan tavoitteena on:
 - torjua käsiaseiden epävakaattavaa keskittymistä ja leviämistä sekä myötävaikuttaa tämän keskittymisen ja leviämisen lopettamiseen,
 - myötävaikuttaa näiden aseiden ja niiden ampumatarvikkeiden olemassa olevien keskittymien vähentämiseen kunkin maan perusteltuja turvallisuustarpeita vastaavalle tasolle, ja
 - auttaa ratkaisemaan tällaisista keskittymistä aiheutuvat ongelmat.
2. Tämä yhteinen toiminta koostuu seuraavista osista:
 - yhteisymmärryksen aikaansaaminen I osastossa tarkoitettujen periaatteiden ja toimenpiteiden pohjalta,
 - II osastossa tarkoitettu monipuolinen osallistuminen.
3. Tätä yhteistä toimintaa sovelletaan liitteessä lueteltuihin aseisiin.

Unioni pyrkii 1 artiklassa esitettyjä tavoitteita toteuttaessaan saamaan aikaan yhteisymmärryksen siitä, että asianomaisilla kansainvälisillä foorumeilla ja tarvittaessa alueellisesti noudatetaan seuraavia periaatteita ja toteutetaan seuraavia toimenpiteitä käsiaseiden epävakaattavan keskittymisen jatkumisen estämiseksi:

- a) Kaikki maat sitoutuvat tuomaan ja pitämään hallussaan käsiaseita vain perusteltuja turvallisuustarpeitaan varten ja vain sellaisessa määrin, joka on suhteessa niiden perusteltuihin itsepuolustusta ja turvallisuutta koskeviin vaatimuksiin, mukaan lukien niiden valmius osallistua Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvaoperaatioihin.
- b) Viejämaat sitoutuvat toimittamaan käsiaseita ainoastaan hallituksille (joko suoraan tai sellaisten asianmukaisesti valtuutettujen toimijoiden välityksellä, joilla on lupa hankkia niille aseita) asianmukaisten kansainvälisten ja alueellisten aseiden vientirajoitusten, erityisesti aseiden vientiä koskevissa Euroopan unionin käytännesäännöissä määrättyjen rajoitusten mukaisesti, sekä edellyttämään näiltä viranomaisen myöntämää loppukäyttöä koskevaa todistusta tai tarvittaessa muita asiaankuuluvia loppukäyttöä koskevia tietoja.
- c) Kaikki maat sitoutuvat tuottamaan käsiaseita vain a alakohdan mukaista hallussapitoa varten tai b alakohdan mukaista vientiä varten.

⁽¹⁾ EYVL L 9, 15.1.1999, s. 1.

- d) Valvonnan varmistamiseksi luodaan ja ylläpidetään kansallisia luetteloita maan viranomaisten omistuksessa olevista laillisesti hallussapidetyistä aseista ja säädetään rajoittavia kansallisia käsiaseita koskevia aselakeja, joihin sisältyy rikosoikeudellisia seuraamuksia ja tehokas hallinnollinen valvonta.
- e) Luodaan luottamusta lisääviä toimia, mukaan lukien läpinäkyvyyttä ja avoimuutta lisäävät toimet, käsiaseita koskevin alueellisin rekisterein ja vaihtamalla säännöllisesti käytettävissä olevia tietoja käsiaseiden viennistä, tuonnista, tuotannosta ja hallussapidosta sekä kansallisesta aselainsäädännöstä ja keskustelemalla asianomaisten osapuolten kanssa vaihdetuista tiedoista.
- f) Sitoudutaan torjumaan käsiaseiden laitonta kauppaa toteuttamalla tehokas kansallinen valvonta, kuten tehokkaat raja-valvonta- ja tullijärjestelyt, alueellinen ja kansainvälinen yhteistyö ja tehostettu tietojenvaihto.
- g) Sitoudutaan pysäyttämään väkivaltakulttuuri ja kääntämään sen kulku lisäämällä yleisin koulutus- ja valistuskampanjoin yleisön sitoutumista.

4 artikla

Unioni pyrkii 1 artiklassa esitettyjä tavoitteita toteuttaessaan saamaan aikaan asianomaisilla kansainvälisillä foorumeilla ja tarvittaessa alueellisesti yhteisymmärryksen seuraavien periaatteiden noudattamisesta ja seuraavien toimenpiteiden toteuttamisesta käsiaseiden ja niiden ampumatarvikkeiden olemassa olevien keskittymien vähentämiseksi:

- a) Autetaan tarvittaessa sellaisia maita, jotka pyytävät tukea käsiaseiden ja niiden ampumatarvikkeiden ylijäämien valvontaan ja hävittämiseen alueellaan erityisesti, jos näin voidaan osaltaan ehkäistä aseellista konfliktia, tai konfliktin jälkeisissä tilanteissa.
- b) Edistetään luottamusta lisääviä toimia ja aloitteita, joilla kannustetaan käsiaseiden ja niiden ampumatarvikkeiden ylijäämien ja laittomasti hallussa pidettyjen käsiaseiden ja niiden ampumatarvikkeiden vapaaehtoista luovuttamista, sotilaiden kotiuttamista ja heidän sopeuttamistaan yhteiskuntaan ja siviili-elämään siten, että toimiin sisältyy rauhansopimusten ja asevalvontasopimusten noudattaminen osapuolten yhteisessä tai kolmannen osapuolen valvonnassa, ihmisoikeuksien ja humanitaarisen oikeuden kunnioittaminen, oikeusvaltion turvaaminen, erityisesti entisten sotilaiden henkilökohtaisen turvallisuuden takaaminen ja käsiaseisiin liittyvistä rikoksista armahtaminen sekä paikalliseen yhteisöön perustuvia kehityshankkeita ja muita taloudellisia ja sosiaalisia kannustimia.
- c) Poistetaan käsiaseyli jäämät tehokkaasti siten, että aseet ja niiden ampumatarvikkeet varastoidaan turvallisesti ja hävitetään nopeasti ja tehokkaasti mahdollisuuksien mukaan kansainvälisessä valvonnassa.
- d) Annetaan tukea asianomaisten kansainvälisten järjestöjen, ohjelmien ja laitosten välityksellä sekä alueellisin järjestelyin.

5 artikla

Osana aseellisten konfliktien ratkaisemista jäsenvaltiot edistävät tarvittaessa

- a) demobilisaatiota, aseiden ja niiden ampumatarvikkeiden ylijäämien hävittämistä ja entisten sotilaiden yhteiskuntaan sopeuttamista koskevien määräysten sisällyttämistä konfliktien osapuolten välisiin rauhansopimuksiin sekä rauhanturvaoperaatioiden ja muiden asiaankuuluvien rauhanoimaista ratkaisua tukevien operaatioiden toimeksiantoihin;
- b) sellaisia toimenpiteitä koskevien määräysten harkitsemista, joilla varmistetaan käsiaseiden ja niiden ampumatarvikkeiden poistaminen Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston määräämän demobilisaation yhteydessä silloin, kun asianomainen maa tai asianomaiset osapuolet eivät kykene täyttämään siihen liittyviä velvoitteita.

II OSASTO

Unionin osallistuminen erityistoimiin

6 artikla

1. Unioni antaa taloudellista ja teknistä tukea ohjelmille ja hankkeille, joilla tuetaan välittömästi ja tunnistettavalla tavalla I osastossa tarkoitettuja periaatteita ja toimenpiteitä, mukaan lukien Yhdistyneiden Kansakuntien, Punaisen Ristin kansainvälisen komitean, muiden kansainvälisten järjestöjen ja alueellisten järjestelyjen ja valtioista riippumattomien järjestöjen asianomaiset ohjelmat ja hankkeet. Tällaisia hankkeita voivat olla muun muassa aseiden kerääminen, turvallisuusalan uudistukset ja demobilisaatio- ja sopeuttamisohjelmat sekä erityisohjelmat uhrien auttamiseksi.

2. Tukea antaessaan unioni ottaa huomioon erityisesti sen, onko vastaanottava taho sitoutunut noudattamaan 3 artiklassa mainittuja periaatteita, kunnioittaako se ihmisoikeuksia, noudattaako se kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja oikeusvaltion periaatetta sekä noudattaako se kansainvälisiä sitoumuksiaan erityisesti voimassa olevien rauhansopimusten ja kansainvälisten asevalvontasopimusten osalta.

7 artikla

1. Neuvosto päättää:

- 6 artiklassa tarkoitettua taloudellista ja teknistä tuen myöntämisestä,
- näiden varojen käytön painopisteistä,
- unionin erityistoimien toteuttamista koskevista ehdoista, mukaan lukien mahdollisuus nimetä tietyissä tapauksissa toimelle vastuuhenkilö.

2. Neuvosto päättää kyseisten hankkeiden periaatteesta, järjestelyistä ja rahoituksesta tapauskohtaisesti käytännöllisten ja asianmukaisella kustannuslaskelmalla varustettujen hanke-ehdotusten perusteella, tämän kuitenkin vaikuttamatta jäsenvaltioiden kahdenvälisiin avustuksiin ja yhteisön toimintaan.

3. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 18 artiklan 2 kohdassa asetettujen edellytysten mukaisesti puheenjohtajavaltio:

- huolehtii yhteydenpidosta Yhdistyneisiin Kansakuntiin ja muihin asianomaisiin järjestöihin,
- luo unionin erityistoimien täytäntöönpanoon tarvittavat yhteydet alueellisista järjestelyistä vastaaviin tahoihin ja kolmansiiin maihin.

Puheenjohtajavaltio pitää neuvoston ajan tasalla.

8 artikla

Neuvosto panee merkille, että komissio aikoo tukea tämän yhteisen toiminnan tavoitteiden saavuttamista ja painopisteiden toteuttamista tarvittaessa asiaa koskevin yhteisön toimenpitein.

9 artikla

1. Neuvosto ja komissio vastaavat käsiaseita koskevan unionin toiminnan johdonmukaisuudesta, erityisesti sen kehittämistä koskevien toimintaperiaatteiden osalta. Tätä varten jäsenvaltiot ja komissio antavat asianomaisille neuvoston elimille asiaa koskevia tietoja. Neuvosto ja komissio huolehtivat toimintansa toteuttamisesta, kumpikin toimivaltansa mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on samoin pyrittävä tehostamaan käsiaseiden alalla harjoittamaansa kansallista toimintaa. Mahdollisuuksien mukaan 6 artiklan mukaisesti toteutetut toimet on

sovitettava yhteen muiden jäsenvaltioiden ja Euroopan yhteisön toimien kanssa.

10 artikla

Kumotaan yhteinen toiminta 1999/34/YUTP.

11 artikla

Neuvosto tarkastelee uudelleen vuosittain osana tätä yhteistä toimintaa toteutettuja toimia.

12 artikla

Tämä yhteinen toiminta tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

13 artikla

Tämä yhteinen toiminta julkaistaan virallisessa lehdessä.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2002.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. PEDERSEN

LIITE

Yhteistä toimintaa sovelletaan seuraaviin aseluokkiin, tämän kuitenkin rajoittamatta tulevaisuudessa mahdollisesti kansainvälisesti sovittavan käsiaseiden ja kevyiden aseiden määritelmän huomioonottamista. Näitä aseluokkia voidaan selventää edelleen, ja niitä voidaan tarkistaa kansainvälisesti sovitun määritelmän perusteella.

- a) Erityisesti sotilaskäyttöön tarkoitetut käsiaseet ja tarvikkeet
- konekiväärit (raskaat konekiväärit mukaan lukien),
 - konepistoolit ("sub-machine guns", "machine pistols"),
 - täysautomaattikiväärit,
 - puoliautomaattikiväärit, jos ne on kehitelty ja/tai otettu käyttöön asevoimien mallina,
 - äänenvaimentimet.
- b) Yksittäisen miehen tai ryhmän kevyet aseet
- kaliiperiltaan alle 100 mm:n kanuunat (automaattikanuunat mukaan lukien), haupitsit ja kranaatinheitinimet,
 - kranaattikiväärit,
 - panssarintorjunta-aseet, singot (olalta ammuttavat raketit),
 - panssarintorjuntaohjukset,
 - ilmatorjuntaohjukset / kannettavat ilmapuolustusjärjestelmät (manpads).
-